

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра педагогіки

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна майстерність викладача вищої школи

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти третього (освітньо-наукового)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

(код і назва спеціальності)

освітня програма Освітні, педагогічні науки

(шифр і назва)

Шифр за навчальним планом 1.8

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Педагогічна майстерність викладача вищої школи затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол від. № 4 від «30» червня 2020 року

Розробники програми: Золотухіна Світлана Трохимівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки

Кін Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук
доцент, доцент кафедри педагогіки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол від. “_28_” серпня 2020 року № _1_

Завідувач кафедри

доктор педагогічних наук, професор
Золотухіна С. Т.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова викладання: українська			
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> <hr/> <small>(шифр і назва)</small>	Вид дисципліни (вибіркова)	
	Спеціальність <u>011 Освітні, педагогічні науки</u> <hr/>		
Модулів –4	Освітня програма <u>Освітні, педагогічні науки</u> <small>(шифр і назва)</small>	Рік підготовки:	
		2	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3,4	3,4
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи здобувача – 80	Рівень вищої освіти: <u>третього (освітньо-наукового)</u>	16 год.	8 год
		Практичні, семінарські	
		24 год	10 год
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80 год	102
		Індивідуальні завдання:	
		.	
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання – 1:6

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» є формування здатності здобувачів розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної педагогічної діяльності в закладах вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються програмні компетентності:

ІК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК7 здатність спілкуватися українською/іноземними мовами з урахуванням особливостей використання професійної лексики, демонструючи граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення;

ЗК9 здатність проявляти творчий підхід до розроблення освітніх технологій та їх реалізації в процесі виконання посадових обов'язків наукового співробітника, науково-педагогічного працівника;

ФК19 здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проєктувати кар'єрне зростання;

ФК20 здатність застосовувати знання з теорії та методики викладання у вищій школі в процесі викладання комплексу спеціальних (фахових) дисциплін, методичній, виховній діяльності в ЗВО;

ФК22 здатність відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, грамотно вибудовувати власні наукові та методичні тексти;

ФК23 здатність організовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників освітнього процесу на засадах партнерських стосунків, формувати позитивні міжособистісні взаємини в студентському колективі, формувати корпоративну культуру й імідж ЗВО.

3. Передумови вивчення дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» передбачає наявність вищої освіти, тобто оволодіння систематизованими знаннями про природу, людину, суспільство, культуру, які відображають об'єктивну картину світу.

Особливого значення набуває така дисципліни, як «Педагогіка», під час вивчення якої розглядалися сутність і зміст професійної діяльності педагога, умови успішної її організації.

4. Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмних результатів навчання:

ПРН3 вести діалог і полілог на засадах професійної етики наукового співтовариства; застосовувати термінологію галузі наукового дослідження, виконувати письмовий переклад та письмовий анотаційний переклад текстів з дотриманням принципів академічної доброчесності;

ПРН4 продемонструвати знання лексичних, граматичних, стилістичних структур, що є необхідними для адекватного вираження відповідних ідей та понять в авторських наукових текстах (усно та письмово);

ПРН9 володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних

можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проектування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя;

ПРН10 оптимізувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО з урахуванням оновлення освітніх програм, проводити моніторинг досягнутих результатів;

ПРН17 використовувати досягнення педагогічної інноватики у власній науковій та педагогічній діяльності, осмислювати теоретичну і практичну значущість освітніх нововведень, генерувати і презентувати власні інноваційні ідеї.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Тема 1. Методологічна культура викладача вищої школи.

Методологічна культура як культура мислення, заснована на методологічних знаннях й самоаналізі власної наукової діяльності.

Складові методологічної культури: методологічна рефлексія, як роздуми викладача про власну наукову діяльність; здатність до наукового обґрунтування, критичного усвідомлення і теоретичного застосування певних концепцій, форм і методів пізнання; конструювання; управління;

Реалізація викладачем наукових підходів в освітньому процесі (діяльнісний, особисто-орієнтований, антропологічний, синергетичний, системний) як запорука його професійно-педагогічної майстерності.

Основні поняття: методологія, культура, наукові підходи, викладач вищої школи.

Тема 2. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи.

Вітчизняні педагоги про професійно-педагогічну майстерність (суть, складові, умови її формування й шляхи реалізації в освітньому процесі, громадсько-просвітницькій діяльності).

Поняття професійно-педагогічної майстерності як високе, постійне вдосконалене мистецтво виховання і навчання, як високий рівень професійно-педагогічної діяльності викладача.

Складові професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи: компетентність; особистісні якості викладача; педагогічна техніка викладача. Дидактична, виховна майстерність викладача вищої школи.

Компетентності (інтегральна, загальні, специфічні).

Особистісні якості: дидактичні, організаційні, комунікативні, перцептивні, сугестивні, науково-пізнавальні, емоційна стійкість, педагогічне оптимістичне прогнозування.

Педагогічна техніка як сукупність умінь і особливостей етичної поведінки викладача, заснованої на правилах і принципах етикету (імідж викладача, культура рухів викладача: міміка, жести, пантоміміка; психотехніка: увага і зосередження її на потрібному об'єкті, оцінка власних емоцій, управління ними, аналіз і управління внутрішнім станом свого організму; розуміння психічного стану здобувача вищої освіти).

Педагогічна культура викладача вищої школи як ступінь оволодіння викладачем педагогічним досвідом людства, ступінь його досконалості в педагогічній діяльності, досягнутий рівень розвитку його особистості (А. В. Барабаншиков). Складові педагогічної культури; педагогічна спрямованість особистості, психолого-педагогічна ерудиція, інтелігентність, моральна чистота, педагогічна майстерність.

Основні поняття: професійно-педагогічна майстерність, складові майстерності, особистісні якості, педагогічна техніка, компетентності.

Модуль 2. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи як організатора і керівника освітнього процесу.

Тема 1. Викладач як керівник і організатор освітнього процесу.

Тенденції розвитку вищої освіти в сучасних умовах (інтеграція, демократизація,

соціалізація, комерціалізація, гуманізація тощо).

Викладач вищої школи в умовах світових та інтеграційних процесів, його роль у забезпеченні якості підготовки сучасного фахівця.

Основні поняття: тенденції, розвиток, вища освіта, інтеграційні процеси, викладач вищої школи.

Тема 2. Майстерність викладача вищої школи в реалізації основних професійних функцій і видів діяльності.

Особливості діяльності викладача в сучасних умовах.

Види діяльності викладача вищої школи: педагогічний моніторинг, проектна (продуктивна), гностична, організаційна, педагогічна діяльність.

Функції діяльності викладача вищої школи: організаційна, освітня, розвивальна, виховна, тьоторська, перетворююча, мобілізуюча, прогностична, дослідницька тощо.

Ролі викладача в освітньому процесі. Репетитор – викладач, що проводить додаткові, зазвичай індивідуальні заняття зі студентами. Ментор – викладач-наставник, порадник студента, який вносить у зміст предмета, що вивчається індивідуальність, здійснює допомогу під час виконання самостійних навчальних проектів, вводить в реальні професійні сфери. Тьютер – науковий керівник студента.

Індивідуальний стиль діяльності викладача як умова підвищення рівня його педагогічно-професійної майстерності.

Основні поняття: майстерність, педагог, керівник, організатор, функції, види діяльності.

Тема 3. Традиції, інновації, творчість у педагогічній діяльності викладача вищої школи.

Традиційні види діяльності викладача вищої школи. Інновації як об'єктивна вимога сучасного освітнього процесу.

Креативність викладача вищої школи як важлива характеристика інноваційної діяльності.

Професійно-педагогічна майстерність, творчість і інноваційна діяльність викладача вищої школи.

Реалізація професійно-педагогічної майстерності викладача у процесі діагностування інноваційних технологій.

Основні поняття: види діяльності, творчість, викладач, інновації, інноваційні технології, професійно-педагогічна майстерність.

Модуль 3. Досвід реалізації професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Тема 1. Професійно-педагогічна майстерність у прикладах, зразках представників вищої школи України минулого і сучасності.

Викладачі вищих закладів освіти Слобожанщини – майстри педагогічної справи (XIX – поч.. XX ст..) М. Ф. Сумцов, О. О. Потебня, М. О. Лавровський, М. М. Архангельський, Г. І. Успенський, І. П. Сокальський та інші.

Лекційна, організаторська, стимулююча професійно-педагогічна майстерність викладачів минулого.

Професійно-педагогічна майстерність викладачів Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (лекційна, управлінська, організаційна).

Загальне, особливе в педагогічній діяльності майстрів В. І. Лозова, В. І. Євдокимов, С. І. Дорошенко, М. Ф. Гетманец, О. А. Олексенко, Г. Ф. Калашнікова, О. Г. Муромцева, А. Г. Відченко, І. Ф. Прокопенко, С. Б. Стасевський, Л. А. Лісіченко та ін..

Навчально-допоміжні установи як засіб формування професійно-педагогічної майстерності викладачів.

Основні поняття: лекційна майстерність, майстер-організатор, майстер-керівник.

Тема 2. Презентація професійно-педагогічної майстерності викладача засобами

масової комунікації.

Офіційно-нормативна база – основа розвитку проблеми професійно-педагогічної майстерності викладача.

Науково-педагогічні розвідки з проблеми професійно-педагогічної майстерності викладача (А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, І. А. Зязюн, В. М. Гриньова, С. Т. Золотухіна, І. Ф. Ісаєв).

Періодичні видання як засіб пропаганди професійно-педагогічної майстерності вчителя-майстра. Образ майстра-вчителя, викладача в кінематографії. Літературно-художній портрет майстра-вчителя, майстра-викладача.

Основні поняття: кіно, література, майстер, інформаційні комунікації, періодичні видання, викладач.

Тема 3. Професійно-педагогічна майстерність викладача в теорії і освітянській практиці країн світу.

Погляди зарубіжних педагогів на проблему професійно-педагогічної майстерності вчителя, викладача вищої школи. Образ учителя-майстра в засобах масової інформації в різних країнах світу.

Особливості розвитку майстерності викладача, формування його особистості в досвіді діяльності вищих закладів освіти за рубежом.

Основні поняття: майстерність, викладач, заклади освіти, країни світу, теорія, практика.

Модуль 4. Розвиток професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи в умовах сучасних викликів.

Тема 1. Діагностика професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Значення діагностики для підвищення рівня професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Методики застосування професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи (тести, анкети, карти, опитувальники тощо) стосовно визначення рівня діловитості, спостережливості, почуття гумору, емпатії, емоційного вигорання, рівня конфліктності, педагогічної компетентності, професійної спрямованості викладача, «комунікативної культури викладача», «умінь спілкуватися», «умінь педагогічної проникливості», «схильності до педагогічної інтуїції», «педагогічної імпровізації», «оцінки ступеня артистичності педагога».

Основні поняття: діагностика, методики, викладач, професійно-педагогічна майстерність.

Тема 2. Умови розвитку педагогічної майстерності викладачів вищої школи.

Сутність професійного і особистісного зростання викладача вищої школи. Форми саморозвитку.

Ставлення педагогів до професійного і особистісного зростання. Самопізнання, самооцінка як необхідні умови розвитку педагогічної майстерності. Сформованість готовності до саморозвитку викладача вищої школи. Наявність програми розвитку, саморозвитку професійної майстерності викладача.

Основні поняття: умови, розвиток, викладач, майстерність.

6.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи												
Тема 1. Методологічна культура викладача вищої школи	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 2. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи.	14	2	4			8	12	1	1			10
Разом за модулем 1	26	4	6			16	24	2	2			20
Модуль 2. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи як організатора і керівника освітнього процесу												
Тема 1. Викладач як керівник і організатор освітнього процесу	10		2			8	12		1			11
Тема 2. Майстерність викладача вищої школи в реалізації основних професійних функцій і видів діяльності	12	2	2			8	12	1				11
Тема 3. Традиції, інновації, творчість у педагогічній діяльності викладача вищої школи	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за модулем 2	34	4	6			24	36	2	2			32
Модуль 3. Досвід реалізації професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.												
Тема 1. Професійно-педагогічна майстерність у прикладах, зразках представників вищої школи України минулого і сучасності	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 2. Презентація професійно-педагогічної майстерності викладача засобами масової комунікації.	11	1	2			8	12	1	1			10

Тема 3. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в теорії і освітянській практиці країн світу.	11	1	2			8	11		1			10
Разом за модулем 3	34	4	6			24	35	2	3			30
Модуль 4. Розвиток професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи в умовах сучасних викликів.												
Тема 1. Діагностика професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи	14	2	4			8	13	1	2			10
Тема 2. Умови розвитку педагогічної майстерності викладачів вищої школи.	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за модулем 4	26	4	6			16	25	2	3			20
Усього	120	16	24			80	120	8	10			102

7.

Теми семінарських занять

<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>	<i>Кількість балів</i>
Модуль 1. Теоретичні основи професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи		
Тема 1.1. Методологічна культура викладача вищої школи.	2	15
Тема 2.1. Педагогічна майстерність викладача вищої школи.	2	15
Тема 2.2. Педагогічна техніка викладача вищої школи.	2	15
Усього за модулем 1	6	45
Модуль 2. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи як організатора і керівника освітнього процесу		
Тема 1.1. Конкурентноспроможний педагог: суть, ознаки, функції, шляхи формування.	2	15
Тема 2.1. Банк педагогічних технологій.	2	15
Тема 3.1. Готовність викладача до інноваційної діяльності.	2	15
Усього за модулем 2	6	45
Модуль 3. Досвід реалізації професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.		
Тема 1.1. Професійно-педагогічна майстерність у прикладах, зразках представників вищої школи України минулого і сучасності.	2	15
Тема 2.1. Образ майстра-викладача в художній літературі, кінематографії. Образ викладача вищої школи в науково-педагогічній літературі.	2	15
Тема 3.1. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в теорії і практиці країн світу.	2	15
Усього за модулем 3	6	45
Модуль 4. Розвиток професійно-педагогічної майстерності викладача		

вищої школи в умовах сучасних викликів.		
Тема 1.1.Методики діагностики професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.	2	15
Тема 1. 2. Методики діагностики особистісних якостей викладача вищої школи.	2	15
Тема 2.1. Умови розвитку педагогічної майстерності викладача вищої школи	2	15
Усього за модулем 4	6	45
<i>Разом</i>	24	180

8. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Опис завдання</i>	<i>Час для виконання (год.)</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
1.	Обґрунтувати вибір теми дослідження	3	5
2.	Підготувати орієнтовні питання для проведення пілотажного дослідження.	3	5
3.	Зробити повідомлення щодо ступеня розробки проблеми дослідження з метою доведення його доцільності	3	5
4.	Підготувати есе «Викладач вищої школи очима студентів»	3	5
5.	На основі аналізу історико-педагогічної літератури прослідкувати динаміку змін вимог до викладача вищої школи.	3	5
6.	Зробити аналіз висловлювань науковців, громадських діячів, педагогів щодо педагогічної майстерності викладача.	3	5
7.	Підібрати навчально-виховні ситуації, які вимагають майстерності викладача, зокрема імпрровізації.	3	5
8.	Представити схематично взаємозв'язок складових професійно-педагогічної майстерності викладача	3	5
9.	На конкретному прикладі діяльності викладача (за власним вибором) розкрити у чому знаходить вияв його професійно-педагогічної майстерності на лекції, індивідуальній бесіді, виховному заході.	3	5
10.	Підготувати і провести фрагмент лекції (Наприклад: «Компоненти професійно-педагогічної майстерності викладача».	3	5
11.	Розробити тематику науково-практичної конференції з проблеми «Майстерність викладача-запорука якості підготовки фахівців».	3	5
12.	Розробити проект дослідження з проблеми «Професійно-педагогічна майстерність викладача».	3	5
13.	Підготувати модель сучасного викладача вищої школи.	3	5
14.	Навести приклади різних стилів викладання, обґрунтувати доцільність кожного з них.	3	5
15.	Навести приклади використання викладачем гумору під час занять, вільного спілкування.	2	5
16.	Зробити повідомлення «Імідж сучасного викладача»	3	5
17.	Підготувати презентацію до доповіді «Майстерність викладача в зарубіжній практиці вищої школи»	3	5
18.	Підготувати доповідь: «Психолого-педагогічна підготовка викладача як фундамент професійно	3	5

	педагогічної майстерності».		
19.	Підготувати доповідь: «Особливості виховної роботи зі студентами в сучасних умовах, майстерність викладача в реалізації виховних завдань».	3	5
20.	Підготувати доповідь: «Сучасні форми і методи виховної роботи зі студентами, майстерність викладача в їх проведенні на практиці».	3	5
21.	Підготувати доповідь: «Професійно педагогічна майстерність викладача вищої школи в роботі з обдарованими студентами».	3	5
22.	Підготувати доповідь: «Професійно педагогічна майстерність викладача вищої школи в організації запровадження педагогіки співробітництва, в реалізації основних ідей гуманізації освіти, демократизації навчального закладу, індивідуального підходу, до навчання без примусу, ідея колективного виховання, ідея дидактичного розвиваючого і активізуючого навчання» (за вибором).	3	5
23.	Підготувати доповідь: «Професійно педагогічна майстерність викладача вищої школи в організації і здійсненні спілкування зі студентами».	3	5
24.	Підготувати презентацію «Взаємозв'язок акторської і професійно педагогічної майстерності викладача вищої школи».	3	5
25.	Проведіть спостереження за викладачем у процесі заняття лекції, семінару. Які дії, вчинки, висловлювання свідчать про його професійно педагогічну майстерність?	3	5
26.	Підготувати презентацію: «Імідж, імідж-білдінг, професійний імідж викладача вищої школи як ознаки його педагогічної майстерності».	3	5
27.	Підготувати доповідь: «Педагогічна техніка, психотехніка, педагогічна культура як компоненти професійної педагогічної майстерності викладача вищої школи».	3	5
	<i>Разом</i>	80	135

9. Контроль навчальних досягнень

9.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Кількість балів	Кількість одиниць	Кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних, семінарських занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
Робота на семінарському, практичному занятті	15	3	45	3	45	3	45	3	45
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	6	30	7	35	7	35
Виконання модульної роботи									
Р а з о м			85		80		85		85
		Максимальна кількість балів 335 X							
		Розрахунок коефіцієнта: $K=0,18$ $K*X = 60$							

9.2. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: комбінована

співбесіда - обговорення основних навчальних питань семінарського заняття (проводиться на кожному семінарському занятті) – максимальна кількість балів – 5 балів;

усне опитування - перевірка виконання самостійних завдань з теми заняття (проводиться на початку семінарського заняття) – максимальна кількість балів – 5 балів;

перевірка письмових завдань – завдань самостійної роботи (здійснюється у встановлені науково-педагогічними працівниками терміни), завдань практичної роботи відповідно до теми семінарського заняття (проводиться під час семінарського заняття); максимальна кількість балів – 5 балів.

Максимальна кількість балів на кожному занятті: 15 балів

9.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

Форма проведення: усна.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

9.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Питання для заліку:

1. Питання професійно-педагогічної культури викладача вищої школи.
2. Особливості діяльності викладача вищої школи в сучасних умовах.
3. Функції викладача вищої школи.
4. Сутність і складові професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
5. Вимоги до викладача вищої школи в сучасних умовах.
6. Традиції і інноваційність в діяльності викладача вищої школи.
7. Приклади викладача-майстра, його особистісні якості.
8. Наука і мистецтво в діяльності викладача вищої школи.
9. Діагностика педагогічної майстерності викладача вищої школи.
10. Професійно-педагогічна компетентність як складова майстерності викладача вищої школи.
11. Розвиток, саморозвиток професійно-педагогічної компетентності викладача вищої школи.
12. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в зарубіжних теоріях і практиках.
13. Професійно-педагогічна майстерність викладача в історичному дискурсі.
14. А. С. Макаренко про педагогічну майстерність учителя.
15. В. О. Сухомлинський про суть педагогічної майстерності вчителя, джерела її розвитку.
16. Відображення професійно-педагогічної майстерності учителів, викладачів в засобах масової інформації: кіно, літератури.
17. Педагогічна техніка в професійній діяльності викладача вищої школи.
18. Творчість в структурі професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.
19. Здатність рефлексії структури професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.
20. Майстерність викладача в реалізації функцій репетитора, тьютора, ментора.
21. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в попередженні і

розв'язанні конфліктів зі студентами.

22. Педагогічні здібності (комунікативність, креативність, перцептивність тощо) в структурі професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

23. Індивідуально значущі якості особистості як каталізатор ефективності професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи (об'єктивність, вимогливість, самостійність, самообладання, порядність, оптимізм тощо).

24. Гумор як складова педагогічної техніки викладача вищої школи.

25. Зовнішня культура викладача вищої школи (зовнішній вигляд, мова, форми невербального спілкування, одяг, дикція тощо) як умова ефективності професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

26. Взаємозв'язок готовності до педагогічної діяльності (психологічна, практична, теоретична, наукова) і професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

27. Етапи формування професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи.

28. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в структурі його діяльності.

29. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи як предмет наукових досліджень.

30. Загальні тенденції розвитку професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи в сучасному науковому просторі.

31. Професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи в системі роботи зі студентами з обмеженими можливостями.

32. Розвиток індивідуального стилю діяльності викладача вищої школи як умова підвищення професійно-педагогічного рівня .

33. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в реалізації освітніх, виховних технологій.

34. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи в організації, реалізації грантової, проектної діяльності студентів.

35. Професійно-педагогічна майстерність викладача вищої школи у використанні сучасних методів навчання і виховання в освітньому процесі.

9.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
74-89	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
60-73	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичні комплекси дисциплін:

Конспекти лекцій, програма курсу, структурно-логічна схема вивчення дисципліни, завдання для самостійної роботи, ілюстративні матеріали. Здобувачі мають доступ до електронних варіантів методичних вказівок до практичних занять, силабусів навчальних дисциплін.

11. Рекомендовані джерела

Базова

1. Васильєва С. О. Розвиток професійного статусу вчителя : теорія та історія: монографія. Х. : Вид. «Планета-Принт», 2015. 540 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник Київ: ЦНЛ, 2018. 384 с.
3. Золотухіна С.Т., Пташній О.Д. Особливості організації та проведення практичних занять у вищих навчальних закладах другої половини ХІХ ст. Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. Харків: Видавець Рожко С.Г., 2017. Вип. 57. С. 183–193.
4. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник за ред. В.І. Лозової. Х. : «ОВС», 2010. 480 с.
5. Педагогічна майстерність учителя: навчальний посібник за ред. проф. В.М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків: «ОВС», 2006.

Допоміжна

1. Башкір О. І. Науково-педагогічна діяльність кафедр педагогіки у вищих педагогічних навчальних закладах України: історико-педагогічний аспект. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2018.
2. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності: навчальний посібник. К.: «Академвидав». 2009. 248 с.
3. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 01 лютого 2018 року: офіц. текст. Київ: АЛЕРТА, 2018.120с.
4. Педагогічна майстерність. Хрестоматія. упорядник І.А. Зязюн, Н.Г. Базілевич, Т.Г. Дмитренко.К., Вища школа ,2006, 606с.
5. Рибалко Л. С., Черновол-Ткаченко Р. І., Горбачова І. І.Формування професійної мобільності: акмеологічний підхід, загальна середня освіта : колективна монографія. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 96 с.
6. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи: навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. 156 с.

12.

Додаткові ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;
3. <http://nbuv.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
4. <http://www.dnrb.gov.ua/> – сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;
5. <http://korolenko.kharkov.com/> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
6. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
7. <http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;
8. <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua/> – Офіційний сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»;
9. <http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;
10. <http://www.portal-slovo.ru/> – Образовательный портал «Слово»;
11. <http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманитарные науки